

FERSKVANDSØRREDER AKVAKULTUR DIALOG

Endeligt udkast til standarder for miljømæssigt og socialt ansvarlig ørred opdræt

Dette endelige udkast til standarder er frigivet til offentlig kommentar af Styregruppen for Freshwater Trout Aquaculture Dialogue. Styregruppen består i øjeblikket af en repræsentant fra hver af følgende organisationer:

BioMar

British Trout Association

(Repræsenterer Federation of European Aquaculture Producers - FEAP)

FishWise

Liman

North Sea Foundation

Società Agricola Trocicoltura F.lli Leonardi ss

Università dell'Insubria

World Wildlife Fund (WWF)

Dette dokument indeholder det endelige udkast til standarder for miljømæssigt og socialt ansvarlig produktion af ferskvandsørreder i dambrug. Standarderne er revideret fra tidligere udkast (udsendt i juli 2010 og maj 2011) baseret på tilbagemeldinger fra de offentlige høringer og drøftelserne i styregruppen (SG) for Freshwater Trout Aquaculture Dialogue Steering Committee.

Styregruppen finder, at disse standarder er et vigtigt skridt fremad for at definere miljømæssigt og socialt ansvarlig opdræt af regnbueørreder i ferskvand. Styregruppens medlemmer har været uenige, til tider stærkt uenige om nogle af standarderne. Styregruppen takker for alle de indkomne bemærkninger til de tidligere udgaver og vil i et separat dokument svare på hovedpunkterne i de kommentarer og ideer, der er kommet frem i den seneste høringsperiode.

Vejledning for auditering af disse standarder er under udarbejdelse. Styregruppen forventer at give endelig godkendelse af vejledning og disse standarder i første halvdel af 2012, og vil aflevere begge dokumenter til Aquaculture Stewardship Council (ASC) med henblik på implementering af standarderne på dambrug. Mindre ændringer til standarder kan forekomme i forbindelse med udarbejdelse af vejledningen.

Dette dokument er oversat fra den engelske version, og der er kun medtaget forhold der er aktuelt for produktion i landbaserede dambrug. Såfremt der skulle opstå misforståelser eller tvister, er det den engelske version, der er gældende, ligesom der enkelte steder henvises til den engelske version for uddybning eller krav for sødambrug.

Indhold

INDLEDNING (forkortet).....	4
PRINCIP 1: OVERHOLDE ALLE NATIONALE OG LOKALE LOVE OG BESTEMMELSER.....	8
PRINCIP 2: BEVARELSE AF HABITATARTER OG BIODIVERSITET	10
PRINCIP 2: BEVARELSE AF HABITATARTER OG BIODIVERSITET	10
PRINCIP 3: MINIMERE NEGATIV EFFEKT PÅ VANDRESSOURSER.....	14
PRINCIP 4: PROAKTIV OPRETHOLDELSE AF SUNDHEDEN HOS FISK OG MINIMERING AF RISIKOEN FOR OVERFØRSEL AF SYGDOMME.....	17
PRINCIP 5: MILJØEFFEKTIV OG ANSVARLIG BRUG AF RESSOURCER.....	20
PRINCIP 6: SOCIAL ANSVARLIGHED	26
SEKTION 7: STANDARDER FOR ÆG- OG YNGELLEVERANDØRER	31
Appendix I: Nødvendig information for at leve op til FTAD standarderne	34
Appendix II: Metode til Princip 3 - Vandressourcer	35
Appendix II-A: Metode—total fosfor udledt pr ton produktion	35
Appendix II-B: Metode for prøveudtagning af vandkvalitet og datafremstilling for land-dambrug	36
Appendix II-C: Stikprøvemetode for vandløbsfauna(DVFI).....	37
Appendix II-D: Slam BMP (Best Management Practice)	38
Appendix II-E: Assimilative capacity assessment—cage systems (se engelsk version)	39
Appendix II-F: Classification of cage sites (se engelsk version)	39
Appendix II-G: Receiving water monitoring for cage-based systems (se engelsk version).....	39
Appendix II-H: Trophic status classification and determining baseline trophic status(se engelsk version)	39
Appendix III: Foder ressource beregninger og metoder	39
Appendix IV: Foranstaltninger til at forhindre udslip.....	41

INDLEDNING (forkortet)

Fisk og skaldyr er en af de mest populære kilder til protein på verdensplan, og omkring halvdelen af den mængde fisk og skaldyr vi spiser, er fanget fra de vilde bestande. Den anden halvdel er fra akvakultur - den hurtigst voksende fødevarereproduktion i verden - og akvakulturandelen af den globale mængde fisk og skaldyr forventes at fortsætte med at stige.

Som med mange hastigt voksende industrier, har væksten i akvakultur produktionen rejst bekymring om negative sociale og miljømæssige konsekvenser forbundet med opdrættet, såsom vandforurening, spredning af sygdomme og u hensigtsmæssige arbejdsforhold på dambrugene. Dette velvidende at nogle producenter håndterer disse problemstillinger godt, andre knap så godt eller decideret dårligt.

Standarderne er et værktøj til at medvirke til at fremme en mere ansvarlig akvakultur, og opfyldelse af standarderne vil bidrage til at minimere eller reducere en række påvirkninger. Standarder kan bruges til benchmarking af andre standarder, som er indarbejdet i eksisterende certificerings programmer, herunder statslige certificeringer og være grundlaget for vurderinger af køb og investeringer. De kan også danne grundlag for et uafhængigt, kontrollerbart certificeringsprogram.

Ferskvandsørred Akvakultur Dialogen (FTAD) har skabt en række globale, performance-baserede standarder for opdræt af ferskvandsørred. De strenge FTAD standarder er møntet på at fjerne eller minimere eventuelle potentielle negative miljømæssige og sociale effekter af opdrættet. De forventes at være opnåelige for de bedste opdrættere, med henblik på synliggørelse i markedet og dermed være en katalysator for forbedret global akvakultur produktion.

Hver FTAD standard vil være baseret på en effekt, et princip, et kriterium og en indikator, som defineret nedenfor:

- Effekt/påvirkning: Det problem/påvirkning på f. eks. miljøet, som skal løses
- Princip: Det overordnede mål for at løse problemet/afbøde påvirkningen
- Kriterium: Det område der skal fokuseres på for at afhjælpe påvirkningerne
- Indikator: Måle-parameter for at bestemme omfanget af påvirkningen/effekten

De endelige FTAD standarder vil blive overgivet til en ny organisation, Aquaculture Stewardship Council (ASC), som vil være ansvarlig for at samarbejde med uafhængige, tredjeparter med henblik på at certificere anlæg, der opfylder standarderne.

Siden World Wildlife Fund (WWF) tog initiativ til ørred-dialogen i 2008, har FTAD involveret mere end 200 producenter, miljømæssige og sociale ikke-statslige organisationer (NGO'er), udviklingsorganisationer, detailhandlere, grossister, akvakultur organisationer, akademikere, forskere, regeringsrepræsentanter og uafhængige konsulenter.

Den otte mand store FTAD styregruppe (SC) er ansvarlig for ledelsen af FTAD processen og herunder alle endelige beslutninger i relation til ferskvand ørred standard dokumentet. Denne gruppe af frivillige omfatter repræsentanter fra ferskvandsørreder producenter, foderfabrikanter, miljøorganisationer og forskere. Styregruppemedlemmerne har generøst doneret deres tid til dette initiativ. En filantropisk fond har ydet støtte til dækning af rejseudgifter for SC medlemmer fra NGO'er og den akademiske

verden til at deltage i SC møder. Øvrige SC medlemmer har dækket deres egne udgifter, herunder rejse og indkvartering.

FTAD processen og udkast til standarder er beskrevet i dette dokument. Tjeklister og vejledninger til auditering er under udarbejdelse og vil forklare, hvilke metoder der skal anvendes af auditører for at afgøre, om standarderne er opfyldt.

FTAD vil bistå ASC med gennemførelsen af standarderne via en teknisk rådgivningsgruppe. To medlemmer af SC vil deltage i den tekniske rådgivningsgruppe med henblik på at bistå ASC med at anvende standarderne efter hensigten i FTAD, at guide processerne med henblik på at harmonisere standarderne på tværs af forskellige arter og regelmæssigt revidere standarderne. ASC, snarere end SC, vil være ansvarlig for gennemførelsen af standarderne.

For fuldstændige oplysninger om FTAD, herunder møde resuméer og præsentationer, gå til www.worldwildlife.org/troutdialogue.

FORMÅL OG OMFANG AF FERSKVANDSØRRED AKVAKULTUR DIALOG

Formålet med standarderne

Formålet med FTAD standarder er at sikre et instrument til målbart at reducere eller eliminere de negative virkninger, som ferskvands ørred opdræt kan have på miljø og samfund. Standarderne er designet til at beskrive den bedste præstation i dag på miljømæssige og sociale spørgsmål. Standarderne skal opfylde den dobbelte målsætning om dels at sætte strenge miljømæssige og sociale krav, og dels at kunne tiltrække tilstrækkeligt mange producenter til at kunne skabe en forandring over tid.

FTAD standarder er udformet således, at et dambrug skal opnå 100 procent opfyldelse af hver eneste standard, for at blive certificeret.

Standarderne fokuserer på de miljømæssige og sociale konsekvenser af ørredopdræt. Fødevarer sikkerhed, fiskevelfærd og den ernæringsmæssige værdi af opdrættede ørreder er ikke behandlet direkte i standarderne. Men de er behandlet indirekte gennem fiskesundhed, foderets sammensætning og andre standarder. FTAD opfordrer ASC til at samarbejde med andre certificeringsordninger, der fokuserer specifikt på fisk velfærd, fødevarer sikkerhed og produktkvalitet.

Arter og produktionsformer som standarderne gælder

Disse standarder blev udviklet for opdræt af regnbueørred (*Oncorhynchus mykiss*). Men de er også gældende for enhver anden laksefisk, der opdrættes i ferskvand. Ved en fremtidig revision af standarderne vil det blive overvejet, om særlige krav bør tilpasses for forskellige arter. Produkter, der markedsføres som ferskvandsørreder skal anvende disse standarder, mens produkter, der markedsføres som laks skal anvende lakseopdræt dialog standarder. Store ørreder opdrættet i saltvand er ikke dækket af disse standarder.

Standarderne gælder for alle typer produktionssystemer, såsom gennemstrømsanlæg, recirkuleringsanlæg og bure i søer.

Produktionsenhed for certificering efter standarderne

Som udgangspunkt dækker en certificering et anlæg. Størrelsen af produktionen kan variere betydeligt. Da fokus i ferskvandsørred standarderne er på produktion og de umiddelbare input til produktion, vil enheden typisk bestå af et enkelt anlæg eller en anden form for kollektiv gruppering eller klynge. (Se engelsk version for uddybning).

Disse standarder omfatter "grow out" fasen af ørred, der defineres som produktionsanlæg for fisk, der vejer mere end 10 gram⁴. Standarderne omfatter også en række krav til æg og yngel leverandører. Et dambrug, der søger certificering, skal kunne dokumentere, at yngel- og / eller æg leverandører opfylder standardens krav til æg- og yngel leverandører, ligesom der er krav i forhold til dambrугets foder forbrug.

Dialog processen for Standarderne

- FTAD blev etableret i juli 2008 under ledelse af WWF, og Christoph Mathiesen fra WWF Danmark blev hyret til at koordinere FTAD.

Styregruppen består af flg.:

Name	Organisation	Sektor	Land
David Bassett	British Trout Association, representing the Federation of European Aquaculture Producers (FEAP)	Producenter	Storbritanien/England
Jose Villalon	World Wildlife Fund	Miljø NGO	USA
Sian Morgan	FishWise	Miljø NGO	USA
Niels Alsted	BioMar	Foderproducent	Danmark
Yavuz Papila	Liman	Producent	Turkiet
Marco Saroglia	Università dell'Insubria	Forskning	Italien
Margreet van Vilsteren	North Sea Foundation	Miljø NGO	Holland
Matteo Leonardi	Società Agricola Trotilcoltura F.lli Leonardi s.s.	Producent	Italien

- FTAD har fået ydeligere input fra tidligere styregruppe medlemmer: Merrielle Macleod, WWF, Dawn Purchase fra Marine Conservation Society, Luz Arrequi fra Tres Mares og Rene Benguerel fra Blue You Consultancy.

- Omfang af dialogprocessen til dato:

Dato	Sted	Målgruppe
April 2009	Danmark	Producenter, ministerier, forskere, foder producenter og konsulenter
Juni 2009	Spanien	Producenter, ministerier, forskere, NGO (miljø og sociale forhold) og konsulenter
Oktober 2009	Polen	Producenter, forvaltning/ministerier og forskere
Oktober 2009	Italien	Producenter, forvaltning/ministerier og foder producenter
Marts 2010	Tyrkiet	Producenter, ministerier og NGO (miljø og sociale forhold)
August 2010	Global - Første offentlige kommenteringsperiode	Alle interesserede
September 2010	Italy	Producenter, ministerier, konsulenter og NGO (miljø og sociale forhold)
Maj 2011	Global - Anden offentlige kommenteringsperiode	Alle interesserede

- Udkast til principper, kriterier, indikatorer og standarder blev sendt i offentlig høring fra 27. juli 2010 til 27. september 2010.
- Udkast til principper, kriterier, indikatorer og standarder blev sendt i anden offentlig høring fra 18. maj 2011 til 18. juni 2011. Styregruppen mødtes i juli 2011 for at drøfte de offentlige kommentarer og lægge en køreplan for at færdiggøre dokumentet.
- Endelige standarder og vejledning forventes i første halvdel af 2012.

Løbende forbedring af Standarderne

Som anført i ISEAL "Code of Good Practices for Setting Social and Environmental Standards" skal standarderne periodevis revideres. Det ligger således implicit i udviklingen af FTAD standarder, at niveauet bliver justeret i forhold til udvikling i teknologi, ny viden mm. Det forventes, at FTAD standarderne vil blive revideret cirka hvert tredje til femte år.

PRINCIP 1: OVERHOLDE ALLE NATIONALE OG LOKALE LOVE OG BESTEMMELSER

Effekt: Princip 1 skal sikre, at alle dambrug, der bliver certificeret efter FTAD standarderne, opfylder deres juridiske forpligtelser. Overholdelse af nationale love og regler sikrer, at dambrugene overholder og kender grundlæggende miljømæssige og sociale krav og har legitim ejendomsret.

Kriterium 1.1 Operere inden for de juridiske rammer af gældende nationale og lokale love og regler.

INDIKATOR	STANDARD
1.1.1 Tilstedeværelse af dokumenter, der viser gældende tilladelse til etablering af dambruget samt til anvendelse af vand	Ja
1.1.2 Tilstedeværelse af dokumenter, der viser overholdelse af skattelovgivning	Ja
1.1.3 Tilstedeværelse af dokumenter, der viser overholdelse med arbejdsmiljølove og regler	Ja
1.1.4 Tilstedeværelse af dokumenter, der viser overholdelse af regler og tilladelser hvad angår vandkvalitet, udledning af spildevand samt vandindvinding	Ja

Rationale

For at sikre at et dambrug overholder nationale love og regler, fokuserer FTAD standarderne på overholdelse af love og regler indenfor flg. områder: brugsrettigheder, skattelove, arbejdslove og vandkvalitets regler. På trods af, at dokumentation for at love og regler er overholdt på disse fire områder, ikke sikrer overensstemmelse med alle love og regler, er det en indikator for, at et certificeret dambrug er bekendt med og opfylder sine juridiske forpligtelser.

Disse standarder forsøger ikke at overvåge eller håndhæve nationale love og bestemmelser. Nogle lande har hundredvis af relevante love og forskrifter. Det vil ikke være muligt eller effektivt, hvis standarderne skulle sikre, at alle love og regler er håndhævet og overholdt. Dette princip skal sikre, at certificerede dambrug er engagerede og respekterer lokale og nationale love og bestemmelser. De områder, der specifikt er medtaget i standarderne, vurderes at dække de vigtigste områder.

Det overordnede formål med FTAD er at definere præstationsstandarder, der vil være internationalt relevante, og som kan flytte den globale produktion i retning af en bedre praksis. FTAD erkender, at forskellige lande har forskellige niveauer af regler og håndhævelser, så overholdelse af et lands love og regler er derfor kun en basal forudsætning for overholdelse af FTAD standarder.

Auditør vejledning

1.1.1

Denne standard har til formål at sikre, at et dambrug har tilladelse af myndighederne til at udføre akvakulturaktiviteter på den givne lokalitet. Dokumenter, der kan dokumentere dette, omfatter miljøgodkendelse, vandindvindingstilladelse, landvæsenskendelse, planlovstilladelse, ejendomskontrakt eller lejekontrakt og rettigheder til jord.

1.1.2

Denne standard skal sikre, at et dambrug opfylder sine skattemæssige forpligtelser. Dokumenter, der kan dokumentere dette, omfatter års- og skatteregnskaber og korrespondance med skattemyndighederne.

1.1.3

Denne standard skal sikre, at et dambrug overholder de relevante arbejdsmiljølove og regler. Dokumenter, der kan dokumentere dette, omfatter ansættelseskontrakter, arbejdspladsvurderinger og korrespondance med relevante offentlige myndigheder.

1.1.4

Denne standard skal sikre, at et dambrug overholder de vandkvalitetsparametre, der er fastsat i gældende love og regler. Dokumenter, der kan dokumentere dette, er udledningsanalyser og korrespondance med myndighederne.

I tilfælde af klagesager eller retssager, antages det at dambruget drives i overensstemmelse med gældende love og regler, mens den juridiske proces er i gang.

FTAD Styregruppen anerkender udfordringerne i forbindelse med dokumentation af, at gældende lovgivning overholdes. Producenten skal vide, hvilken dokumentation, der kræves af auditøren, inden auditeringen.

Yderligere oplysninger ved gennemgang af Princip 1

- Dette princip fokuserer på nationale og lokale love og bestemmelser, og omfatter ikke internationale love og regler. Mange af interessenterne i FTAD processen anerkender betydningen af de internationale love. De vigtigste internationale love er indarbejdet som dele af andre relevante afsnit i dokumentet. Således er regler fra International Labour Organization (ILO), love og konventionen om biodiversitet (Ramsar) nævnt i hhv. princip 6 og 2.

PRINCIP 2: BEVARELSE AF HABITATARTER OG BIODIVERSITET

Effekt: Dette princip omfatter dambrugets virkning på biodiversitet mht. både placering og drift, samt inddragelse af følsomme økosystemer, introduktion og dyrkning af eksotiske og transgene arter samt trusler mod vilde bestande fra undslupne fisk og fra prædator bekæmpelse.

Standarderne under Princip 2 inddrager internationale konventioner, der fremmer miljømæssig og økonomisk bæredygtighed, såsom konventionen om den biologiske mangfoldighed fra 1992. Standarderne lægger meget stor vægt på bevarelse af biodiversiteten i økosystemer, levesteder og arter. Standarderne forsøger at belønne ordentlig planlægning, placering og drift af dambrug.

Kriterium 2.1 Lokaltet og placering af dambrug⁴

INDIKATOR	STANDARD
2.1.1 Tilladelse til placering i nationalt beskyttede områder ⁵	Ingen ^{6,7}
2.1.2 Konvertering af vådområder ⁸ efter 1999	Ingen ⁹
2.1.3 Vurdering af forekomsten på dambruget af truede arter opført på Den Internationale Union for Naturbevarelse (IUCN) "rød liste over truede arter" som sårbar, næsten truet, truede eller stærkt truede. Der foreligger en evaluering af dambrugets indvirkning på sådanne forekommende arter, og der er klart definerede foranstaltninger til at mindske eventuelle negative virkninger på eksistensen af sådanne arter.	Ja

Rationale (udddykning se engelsk version)

⁴ Opfyldelse af standarderne i 2.1, kræver at dambrugeren fremlægger dokumentation for undersøgelser af dambrugets placering, omgivende miljø og økosystemer. Dokumentationen kan baseres på en miljøeffekt vurdering (miljøgodkendelse) eller anden pålidelig miljøvurdering.

⁵ Et beskyttet område er "et klart defineret geografisk område, anerkendt, dedikeret og forvaltet efter love eller andre gældende bestemmelser, med henblik på lang-sigtet naturbevarelse med tilknyttede økosystemer og kulturværdier." Kilde: Dudley, N. (Editor) (2008), Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, Gland, Switzerland: IUCN. x + 86pp.

⁶ En undtagelse gælder for beskyttede områder klassificeret som kategori V og VI af International Union for Conservation of Nature (IUCN). Disse områder bevares primært på grund af deres landskabelige værdi, eller områderne omfatter bæredygtig ressource forvaltning. Detaljer herom kan findes her:

http://www.iucn.org/about/work/programmes/pa/pa_products/wcpa_categories/.

⁷ En undtagelse gøres også for dambrug placeret i beskyttede områder, som er udpeget efter, at dambruget blev anlagt i området. I disse tilfælde skal dambruget vise, at dets aktiviteter er foreneligt med målsætningen for det beskyttede område, og at det opfylder alle betingelser, som er blevet pålagt dambruget af myndighederne som følge af udpegningen til beskyttet område.

⁸ **Vådområder:** Vådområder er generelt områder, hvor vandmætningen er bestemmende for udviklingen af jorden i området samt for plante og dyrelivet i jorden og på dets overflade. Vådområder omfatter generelt sumpe, moser, marsk og enge (U.S. Environmental Protection Agency).

⁹ **Undtagelse:** Omdannelse af vådområder for adgang til vand (f.eks. kanaler til ind- og udløb): Omdannet overflade areal skal reetableres fuldstændig med et tilsvarende areal som vådområde med samme habitat karakteristisk.

Dambrugets placering kan påvirke de omkringliggende økosystemer. Placering af dambrug bør derfor vurderes i forhold til beskyttede områder, levesteder for truede arter og naturlige vådområder. De nationale beskyttede områder er et anerkendt værktøj i forhold til bevarelse af arter og økosystemer.

IUCN's "rødliste over truede arter" er en global oversigt over bevaringsstatus for plante- og dyrearter. FTAD standarderne fokuserer på fire bevarings-kategorier, der vurderes at have den største risiko: nær truede, sårbare, truede og kritisk truede.

Kriterium 2.2 Vandløbsnære randzoner¹⁰

INDIKATOR	STANDARD
2.2.1 For nye dambrug etableret efter offentliggørelsen af FTAD standarderne (eller ved betydelige udvidelser) minimum bufferzone mellem dambruget og det tilstødende vandområde, hvor der ikke er dambrugs installationer, der kan hindre dyrelivets adgang til vandet, udover indløb og udløb	≥ 15 meters fra vandløbs kanten ¹¹

Rationale

Zonen mellem et vandområde og de tilstødende terrestriske økosystemer (dvs. vandløbsnære buffere) er ofte et værdifuldt levested for sårbare og truede arter. Bufferzoner med naturlig vegetation er ligeledes nyttig til at minimere erosion og afstrømning.

FTAD standarderne kræver, at alle nye dambrug skal planlægges og placeres således, at der vil være en naturlig bufferzone mellem dambruget og det tilstødende naturlige vandløb.

Kriterium 2.3 Indførelse af eksotiske arter¹²

INDIKATOR	STANDARD
2.3.1 Indførelse af nye eksotiske ørred arter efter den dag standarderne er offentliggjort, med mindre produktionen foregår i et lukket anlæg. ¹³	Ingen

Rationale

Utsigtet eller tilsigtet introduktion af ikke-hjemmehørende arter kan forårsage betydelige globale miljøproblemer med potentielt vidtrækkende sociale og økonomiske konsekvenser.¹⁴

¹⁰ En randzone er det stykke land, der støder direkte op til et vandområde/vandløb.

¹¹ En undtagelse gælder, hvis dambruget gennem en uafhængig analyse kan dokumentere, at dambruget ikke hæmmer dyre habitater og korridorer og ikke udgør nogen risiko for erosion.

¹² FTAD definerer "eksotiske arter" som ikke naturligt hjemmehørende dyr, der lever på steder uden for deres naturlige udbredelsesområde.

¹³ Et lukket produktionssystem er defineret som en facilitet med recirkuleret vand, hvor anlæggets vand er fysisk adskilt fra vandløb for at sikre mod udslip af opdrættede fisk eller biologisk materiale, som evt. måtte overleve og efterfølgende reproducere.

Akvakultur betragtes som en af de store kilder for indførelse af fremmede dyr, der kan blive invasive og resultere i tab af biodiversitet.¹⁵ Regnbueørred er en af de mest indførte fiskearter i verden, hvilket har medført, at den er optaget på en liste over de 100 arter, der har størst betydning som global invasiv art.¹⁶ Derfor søger FTAD at modvirke indførelsen af ørreder i vandløb, hvor disse arter ikke er naturligt hjemmehørende eller tidligere etableret.

Kriterium 2.4 Transgene¹⁷ ørreder

INDIKATOR	STANDARD
2.4.1 Tilladelse til at opdrætte transgene ørreder herunder afkom af gensplejsede ørreder.	Ingen

Rationale

Opdræt af transgene ørreder er forbudt under FTAD standarderne. Under hensyn til forsigtighedsprincippet kan FTAD ikke tillade opdræt af disse arter inden der foreligger bedre dokumentation for, at transgene ørreder ikke kan skade tilstødende økosystemer. Opdræt af genetisk forbedrede¹⁸ ørreder, ved klassisk selektivt avlsarbejde, er acceptable under FTAD. Dette giver mulighed for yderligere fremskridt i foderudnyttelse, sygdomsresistens og miljø tilpasning (domesticering), som skal øge den effektive udnyttelse af lokale ressourcer. I henhold til FTAD standarden er opdræt af triploide og kønskonverterede ørreder også tilladt.

Kriterium 2.5 Undslupne fisk fra opdrætsenheder

INDIKATOR	STANDARD
2.5.1 Bevis for veltilrettelagt og god praksis på dambruget for at forhindre udslip af fisk under opvækst og slagtning som illustreret ved kravene i bilag IV	Ja

¹⁴ Leung, K.M.Y. and Dudgeon, D. 2008. Ecological risk assessment and management of exotic organisms associated with aquaculture activities. In: M.G. Bondad-Reantaso, J.R. Arthur and R.P. Subasinghe (eds). Understanding and applying risk analysis in aquaculture. FAO Fisheries and Aquaculture Technical Paper. No. 519. Rome, FAO. pp. 67–100.

¹⁵ Invasive arter: Organismer (sædvanligvis transporteret af mennesker) som med succes etablerer sig i og overtager ellers velfungerende eksisterende økosystemer (http://www.issg.org/about_is.htm). Weigle, S.M., Smith, L.D., Carlton, J.T. & Pederson, J. 2005. Assessing the risk of introducing exotic species via the live marine species trade. *Cons. Biol.*, 19: 213–223. Casal, C.M.V. 2006. Global documentation of fish introductions: the growing crisis and recommendations for action. *Biol. Invasions*, 8: 3–11.

¹⁶ Database over Globale Invasive arter (www.issg.org).

¹⁷ Transgen ørred: Genetisk modificeret ørred som har fået indsat DNA fra en anden art. Nogle GMO'er indeholder ikke DNA fra andre arter og er derfor ikke transgene men cisgene.

¹⁸ Genetiske forbedringer: Genetiske forbedringer gennem selektiv avl, som kan resultere i bedre tilvækst og domesticering, men som ikke indebærer indsætning af fremmede gener i fisken/dyret.

2.5.2	Forekomst af ørred standardprocedurer (SOP (Standard Operation Praxis)) hvor der er indarbejdet en flugt risikovurdering ¹⁹	Ja
2.5.3	Dokumentation for at dambrugets personale har kapacitet og muligheder i forhold til at forstå og håndtere risici fra undslupne fisk og i at kunne følge anvisningerne i SOP. Herunder dokumentation for at personalet trænes både før arbejdets begyndelse og løbende i flugt håndtering.	Ja

Rationale

Med bedre management vil man under dette kriterium minimere risikoen for at opdrættede fisk slipper ud i naturen. Undslupne fisk (uforklarlige tab¹⁸) er en potentiel smittekilde for sygdom fra dambrug til naturen, ligesom undslupne fisk kan konkurrere om lokaliteter og få genetisk indflydelse på de vilde bestande, hvor indfødte vilde bestande af samme art er til stede.

Kriterium 2.6 Predator kontrol¹⁹

INDIKATOR	STANDARD
2.6.1 Tilsigtet brug af dødelig prædations bekæmpelse	Ingen ²⁰

Rationale

I nogle tilfælde anvendes dødbringende prædator kontrol til at forhindre eller fjerne rovdyr fra et dambrug. Drab på rovdyr kan have en negativ indflydelse på rovdyrsbestanden og vil kunne påvirke den lokale biodiversitet, især hvis lokale rovdyr (f.eks. fiskehejre) er blevet afhængige af dambruget som en stabil fødekilde. Derfor er dødelig prædator kontrol ikke tilladt under FTAD standarderne.

FTAD erkender dog, at der, isjældne tilfælde, kan optræde ekstraordinære omstændigheder, som retfærdiggør dødelig bekæmpelse af rovdyr. Standarderne tillader derfor fritagelse i situationer, hvor dambruget kan bevise at bekæmpelse af konkrete rovdyr er hensigtsmæssig, nødvendig og ikke indebærer nogen risici for vilde populationer eller økosystemer. Denne undtagelse kan ikke anvendes på arter, der er truede, truede eller stærkt udryddelsestruede.

Skadedyr er ikke klassificeret som rovdyr i denne standard.

¹⁹ SOP må klart definere korrekte procedurer for dambrugets drift, herunder identificere risici og angive procedure til forhindring af udslip af fisk.

¹⁸ Beregnet som: Uforklarligt tab af fisk = Indsat antal fisk – høstet antal fisk – antal døde fisk – andre kendte udslip af fisk (vedrører kun netbure, 2.5.4).

¹⁹ Eksklusiv "skadedyr" som defineret i den lokale lovgivning.

²⁰ Standarden tillader en undtagelse til forbuddet mod at dræbe rovdyr i tilfælde, hvor dambruget kan bevise at bekæmpelse af konkrete rovdyr er hensigtsmæssig, nødvendig og ikke indebærer nogen risici for vilde populationer eller økosystemer. Denne undtagelse kan ikke anvendes på arter, der er truede, udryddelses truede eller stærkt udryddelsestruede. Vurderingen skal være baseret på uafhængige og kvalificerede undersøgelser.

PRINCIP 3: MINIMERE NEGATIV EFFEKT PÅ VANDRESSOURSER

Effekt: Princip 3 er rettet mod at løse mulige påvirkninger på vandmængde og kvalitet i forbindelse med etablering og drift af ferskvandsdambrug. Påvirkninger kan knytte sig til kravet om frisk vandforsyning, enten overflade- eller grundvand eller en kombination af begge, og kvaliteten af vandet, der udledes fra dambruget til miljøet.

Kriterium 3.1 Vandforbrug/Vandindvinding

INDIKATOR	STANDARD
<i>Standarderne 3.1.1 og 3.1.2 gælder for dambrug, der anvender overfladevand (dvs. å-vand):</i>	50% af vandflow umiddelbart opstrøms dambruget ²⁰
3.1.1 Maksimum vandmængde som et dambrug må indtage fra å/vandløb	
3.1.2 Dokumentere at >90% af indvundet vand returneres til vandløbet	Ja
<i>Standarderne 3.1.3 og 3.1.4 gælder for dambrug, der anvender grundvand (f. eks. fra boring):</i>	Ja
3.1.3 Enhver brug af oppumpet grundvand er blevet godkendt af myndighederne	
3.1.4 Dybden af boringer testes mindst en gang årligt og resultaterne skal være offentligt tilgængelige ²¹	Ja

Rationale

Med henblik på at sikre tilstrækkelig frivand i vandløb til opretholdelse af flora og fauna kræver FTAD standarden, at mindst halvdelen af åens vandføring skal løbe frit forbi dambruget.

Grundvand udgør en værdifuld ressource af høj kvalitet, som det i høj grad også er i dambrugerens interesse at værne om til sikring af bæredygtig produktion. Indvindes mere grundvand end der tilføres falder vandspejlet. Indvinding af grundvand kræver derfor myndighedernes tilladelse.

²⁰ Dambrug vil blive fritaget for denne standard, hvis de kan dokumentere, at de er omfattet af en lovgivning, som regulerer dambrugets vandindvinding ud fra et minimumskrav til vandføring i åen/vandløbet og at dambrugets vandforbrug er i overensstemmelse med dette flow. Dambrug kan ligeledes blive fritaget, hvis de kan dokumentere indvindingsmængder, der stemmer overens med minimums vandføring i åen bestemt ved videnskabelige undersøgelser.

²¹ Dybden af boringer testes på samme tid af året, og resultaterne sendes til ASC. Målemetoden vil blive beskrevet i audit vejledningen.

Grundvandspejlet kan variere fra år til år, hvilket ville gøre en fast standard herfor upraktisk. Dog kræver FTAD standarden, at boringer testes hvert år og at resultatet heraf gøres offentligt tilgængeligt.

Kriterie 3.2 Land-baserede systemer— Vandkvalitet/Udledninger

INDIKATOR	STANDARD
3.2.1 Maksimum mængde udledt fosfor/tons produceret fisk over en 12-måneders periode (se metode i Appendix II-A)	5 kg/tons fisk produceret over en 12-måneders periode. Indenfor 3 år efter offentliggørelse af FTAD standarderne, dog 4 kg/tons fisk produceret over en 12-måneders periode
3.2.2 Minimum iltmætning i udløb målt månedligt (se metode i Appendix II-B)	60% ²²
3.2.3 Undersøgelser af makroinvertebrat-fauna (saprobie-indeks) nedstrøms dambruget skal være tilsvarende eller bedre end opstrøms dambruget (se metode i Appendix II-C)	Ja
3.2.4 Dokumenteret implementering af Best Management Practices (BMP) i forhold til håndtering af slam (see Appendix II-D)	Ja
3.2.5 Oversigt over resultater af analyser af vand kvalitet sendt til ASC (see Appendix II-B)	Ja

Rationale

Spildevand fra dambrug kan påvirke miljøet i vandløb og andre vandområder, hvortil udledningen sker. Fosfor er begrænsende næringsstof i de fleste tempererede og kolde ferskvandssystemer. Det er et stabilt næringsstof, idet det ikke er flygtigt som kvælstofforbindelser. Fosfor anvendes derfor til at sætte begrænsninger for udledninger fra opdræt af ferskvandsørreder.

Fosfor anvendes som en indikator for, hvor god en dambruger er til at minimere udledningen af næringsstoffer pr. ton produceret fisk. Fosfor belastningen kan minimeres ved bl.a. bedre fodringsstrategi, forbedret foderudnyttelse (lav foderkvotient), anvendelse af foder med minimalt fosforindhold og høj fordøjelighed samt anvendelse af mekanisk og biologisk rensning af opdrætsvandet.

Med henblik på at sikre gode iltforhold i vandløbene omfatter standarderne en minimumsgrænse for iltmætningen i afløbsvandet fra dambrugene.

²² Hvis en enkelt iltmåling ligger under 60 procent mætning, skal dambrugeren dokumentere, ved mindst en uges kontinuert elektronisk måling med dataopsamling, at iltmætningen har været minimum 60 procent i hele perioden.

Saprobieindekset er ofte et anvendt udtryk for vandkvaliteten i vandløbene. Til grund for disse standarder ligger faunaundersøgelser opstrøms og nedstrøms dambrug med henblik på at isolere eventuel effekt af dambrugsproduktionen på vandløbets naturtilstand og sikre, at der ikke sker nogen signifikant påvirkning.

Slam er en blanding af organiske og uorganiske affaldsstoffer (foderrester, fækalier, sediment, mm.) fra fiskeproduktionen. Slammet kan påføre miljøet gener i form af nedsat sigtbarhed i vandet, belægninger på planter, øget iltforbrug ved omsætning af organisk materiale. Gennem en Best Management Practice for håndtering af slam sikres størst mulig fjernelse af slammet fra produktionsvandet (bundfældning/ mekanisk rensning).

Disse standarder kræver ikke en særlig afløbskontrol ud over iltmætning og saprobieindeks. Men der kræves afleveret en oversigt til ASC over vandanalyser omfattende fosfor, kvælstof, total suspenderet stof (TSS) og biologisk iltforbrug (BI_5).

PRINCIP 4: PROAKTIV OPRETHOLDELSE AF SUNDHEDEN HOS FISK OG MINIMERING AF RISIKOEN FOR OVERFØRSEL AF SYGDOMME

Effekt: Dambrug, der ikke har gode opdrætsforhold for fiskene (bio-sikkerhed) og ikke opretholder et optimalt vandmiljø, udgør en øget risiko for overførsel og forværring af sygdomme i vilde bestande. Stressende forhold for opdrættede fisk øger risikoen for sygdomsudbrud, der kan påvirke både opdrættede og vildtlevende arter. Endvidere kan overdreven eller uhensigtsmæssig brug af bakteriesygdoms og/eller parasit behandlinger have toksiske virkninger på både vilde bestande og andre miljøforhold.

Kriterium 4.1 Opretholdelse af fiskesundhed på dambruget

INDIKATOR	STANDARD
4.1.1 Tilstedeværelse af en specifik sundhedsplan for dambruget der revideres mindst en gang årligt, og som fokuserer på biosikkerhed, dyresundhed, krisestyring og risikovurdering	Ja
4.1.2 Alle fisk på dambruget omfattende alle stadier i livscyklussen stammer fra bestande med samme eller bedre sundhedsstatus	Ja
4.1.3 Alle fisk, der flyttes fra dambruget, flyttes til et sted med samme eller mindre sundhedsstatus	Ja
4.1.4 Adgangsforhold til dambruget, desinfektion og hygiejne protokoller bliver ført og overholdes	Ja
4.1.5 Miljømæssigt hensyn (biosikkerhed) ved bortskaffelse af døde fisk og fiskeaffald	Ja
4.1.6 Øjeblikkelig undersøgelse af alle dødsfald på dambruget og i tilfælde, hvor årsagen til dødeligheden er umiddelbart uforklarlig, skal iværksættes yderligere undersøgelser af professionelle eksperter	Ja
4.1.7 Mindste hyppighed for inspektion af dambruget af en udpeget dyrlæge ²³ , der har specialiseret sig i fiskesygdomme. Dyrlægen skal gennemgå dambrugets sundhedsplan	≥ 1 inspektion/år, på et tidspunkt hvor dambruget har produktion
4.1.8 Godtgøre at maksimal bestandstæthed blev	Ja

²³ En udpeget dyrlæge er ansvarlig for sundhedsrådgivningen og tilsyn med sundhedsstatus på dambruget og har lovlige kompetence til sygdoms diagnostik og udskrivning af medicin. Dyrlægen forventes at have en grad i veterinær medicin og en solid baggrund indenfor kontrol af fiskesygdomme.

bestemt i fællesskab af den udpegede dyrlæge og ledelsen af dambruget	
---	--

Rationale

Risiko-baserede driftledelses protokoller (fx. over fiskesundhedsstatus, forvaltningsplaner, biosikkerhedsplaner og krisestyring) med daglige optegnelser over fiskesundhed og adfærd er vigtige redskaber til at holde fiskene sygdomsfri og for at minimere eller eliminere den påvirkning ørredopdræt kan have på vandmiljøet. En veterinær sundhedsplan kan bidrage til nedsættelse af sygdomspresset, ligesom planen skal følges op med regelmæssige dyrlægebesøg med kritisk vurdering af protokol og sundhedsmæssige driftsforhold på dambruget.

Kriterium 4.2 Kemikalier og behandlinger

INDIKATOR	STANDARD
4.2.1 Der foreligger en behandlingsplan, beskrivelse af udførte behandlinger, forebyggende foranstaltninger samt forekomst af sygdomme m.v. på dambruget gennem tiden. Endvidere skal veterinære recepter og kvitteringer forefindes.	Ja
4.2.2 Anvendelse af terapeutiske behandlinger, herunder antibiotika eller andre behandlinger, der er forbudt i henhold til lov for Den Europæiske Union (EU)	Ikke tilladt
4.2.3 Forebyggende brug af kemiske antimikrobielle behandlinger (ekskl. Præbiotika og probiotika, der er blevet godkendt gennem lovgivning og omfattede en risikovurdering) ²⁴	Ikke tilladt
4.2.4 Offentliggørelse af alle antibiotika behandlinger der er udført på dambruget	Ja
4.2.5 Forebyggende vaccination med godkendt vaccine mod de mest betydende fiskesygdomme efter anbefaling fra den tilsynsførende dyrlæge	Ja

Rationale

Brug af terapeutiske behandlinger kan påvirke menneskers sundhed eller have en skadelig virkning på vandmiljøet, både med hensyn til vandkvalitet og direkte indvirkning på flora og fauna. Da der ikke foreligger en liste over forbudte behandlinger, støtter disse standarder sig som udgangspunkt til EU-reguleringen på området på grund af den betydelige erfaring, der findes hermed indenfor EU.

Forebyggende brug af antibiotika behandlinger kan føre til overdreven eller unødvendige behandlinger, hvilket øger risiciene for udvikling af antibiotika-resistente bakteriestammer. Desuden er FTAD bekymret over brugen af antibiotika behandlinger, der betegnes som "kritisk vigtige" eller "meget vigtige" for menneskers sundhed af Verdenssundhedsorganisationen (WHO). I kommende revisioner af standarderne forventer FTAD fokus på at

²⁴ Vask/desinfektion af æg er tilladt under denne standard.

begrænse brugen af "kritisk" og "meget" vigtige antibiotika behandlinger. I mellemtiden stiller FTAD krav om, at certificerede dambrug offentliggør alle antibiotika behandlinger for at skabe et overblik over omfanget.

Vaccination reducerer behovet for terapeutiske behandlinger, og derved reduceres potentielle miljøpåvirkninger. FTAD opfordrer kraftigt til at lade fiskene vaccinere for at minimere risikoen for sygdomme.

PRINCIP 5: MILJØEFFEKTIV OG ANSVARLIG BRUG AF RESSOURCER

Effekt: Opdræt af ørred kræver brug af ressourcer (ud over vand), der omfatter foder (f.eks. industrifisk, plante og animalsk protein), byggematerialer, brændstof og diverse andre produkter. Udvinding, produktion og / eller forbrug af disse ressourcer kan medføre en negativ indvirkning på miljøet.

Bemærkning til auditering af foder standarder

De angivne foder standarder kræver, at ørred producenterne samarbejder med foderleverandørerne om at bevise, at det anvendte foder opfylder FTAD standarderne. Der er to måder at bevise krav opfyldelse på. Den ene metode kræver, at dambrugen køber foder, der indeholder de ingredienser, som angivet i disse standarder og forsyner auditøren med tredjeparts dokumentation for, at der reelt blev fremstillet denne type specialfoder til dambrugeren.

Dambrugeren har også en anden mulighed, der almindeligvis omtales som "masse-balance metoden." Her må foderleverandøren dokumentere, ved hjælp af tredjeparts audit, at selskabet indkøbte specifikke ingredienser i henhold til FTAD standarderne i passende mængde og typer. Disse ingredienser blandes i sædvanlige siloer og produktionslinjer med henblik på minimering af omkostninger til opbevaring mv. Denne fremgangsmåde anvendes også i andre certificeringsordninger som f. eks. køb af "grøn" energi fra el-nettet. De mest aktuelle ingredienser i denne sammenhæng er primært fiskemel og fiskeolie, samt vegetabiliske ingredienser som soja.

Kriterium 5.1 Sporbarhed og gennemsigtighed af råvarer i foder

INDIKATOR	STANDARD
5.1.1 Foderproducentens dokumentation for sporbarhed af foderingredienser der udgør mere end 1% af foderet ²⁵	Ja
5.1.2 Tilstedeværelse af en liste over alle de ingredienser der udgør mere end 1% af foderet	Ja

Rationale

Sporbarhed af råvarer er nødvendig for at sikre deres autentiske oprindelse. Sporbarhed er et nødvendigt første skridt for at overholde resten af foder standarderne under dette princip.

Dambrugeren skal også have fuldt kendskab til de vigtigste ingredienser i foderet, især animalske biprodukter.

Disse standarder antager, at dambrugeren arbejder tæt sammen med sin foderleverandør om at få den nødvendige dokumentation. Personlig auditering vil kun forekomme på dambruget, ikke på foderfabrikken.

²⁵ Sporbarhed skal have en sådan detaljeringsgrad, at foderproducenten kan dokumentere opfyldelse af FTAD standarderne i dette dokument (dvs. marine råvarer skal spores tilbage til fiskeriet, soja til det område, hvor det er dyrket etc.). Foderproducenten skal forsyne opdrætteren med tredje-parts dokumentation af de vigtigste ingredienser under denne standard (f. eks. marine ingredienser, soja).

Kriterium 5.2 Ansvarlig oprindelse af marine råvarer

INDIKATOR	STANDARD
5.2.1 Procentdel af fiskemel og -olie der anvendes i foder, der stammer fra certificeret ISEAL-akkrediteret fiskeri ²⁶ og efter retningslinjer, der specifikt fremmer ansvarlig miljøstyring i forhold til små pelagiske fiskerier.	10% inden for tre år efter offentliggørelse af FTAD standarderne og 100% inden for fem år
5.2.2 Forud for 100% opfyldelse af 5.2.1 kræves følgende "Fishsource ²⁷ score" for de fiskerier, hvorfra de marine råvarer i foderet stammer (ekskl. afskær og biprodukter)	Alle enkelt scorer ≥ 6 , Og biomasse score ≥ 8
5.2.3 Forud for 100% opfyldelse af 5.2.1 dokumenteres fuld sporbarhed for fiskeprodukter i foder gennem en ISEAL-akkrediteret eller ISO 65-kompatibel certificeringsordning, der omfatter De Forenede Nationers Levnedsmiddel-og Landbrugsorganisation's "Code of Conduct for ansvarligt fiskeri.	Ja
5.2.4 Bevis for, at bi-produkt foderingredienser ikke kommer fra fiskearter, der er kategoriseret som sårbare ²⁸ , truede eller stærkt truede ifølge IUCN rødliste over truede arter ²⁹	Ja

Rationale

Fiskemel og fiskeolie fremstillet af industrifisk er en vigtig bestanddel af ørredfoder. Der er stigende efterspørgsel efter disse vilde fiskeresourcer pga. stigningen i akvakulturproduktionen og dermed efterspørgsel efter foder. Desuden bliver disse fisk også i stigende grad brugt til human konsum eller til dyrefoder. Den stigende efterspørgsel kan således føre til overfiskeri - og evt. kollaps - af mindre fiskebestande. I det større perspektiv spiller de vilde små-fiske bestande en afgørende rolle for balancen i økosystemet og hele den marine fødekæde.

De anførte indikatorer tilsigter, at marine foderingredienser kommer fra ansvarligt fiskeri. Indbygget i standarderne er derfor et incitament for industrierne til at støtte forbedret fiskeriforvaltning og certificering af fiskerierne.

På mellemlangt sigt vil standarderne kræve, at marine ingredienser i foder skal certificeres af en bredt anerkendt autoritativ instans. Denne instans skal være akkrediteret af ISEAL Alliance, der fremmer gennemsigtige, multi-interessent standard-sættende processer. Instansen skal også have fokus på

²⁶ Denne standard gælder for fiskemel og -olie fra fiskeri og ikke bi-produkter eller afskær anvendt i foder.

²⁷ "Fishsource scorer" og den anvendte metode findes her: <http://www.fishsource.org/site>. Scoren skal opgøres ved brug af "Fishscore metoden, mens selve Fishsource i sig selv ikke behøver at beregne scoren.

²⁸ Undtaget er mindre bestande af udsatte arter, der dog kan dokumentere sunde bestande ved fiskeri certificeret af Marine Stewardship Council (MSC), eller godkendt af teknikergruppen under "IFFO Responsible Sourcing standard".

²⁹ IUCN referencen kan findes på at <http://www.iucnredlist.org/>

udfordringerne for industrifiskeriet. Marine Stewardship Council (MSC) er p.t. den eneste ordning, der er ISEAL-akkrediteret, og MSC er netop i færd med at udvikle specifikke standarder for fiskeri efter industrifisk.

I betragtning af den nuværende mangel på certificerede kilder til fiskemel og fiskeolie, anvender FTAD to foreløbige standarder for straks at tage skridt mod ansvarlighed i valg af råvarer. For det første giver Fishsource "point" på mange fiskerier, der godt kan sammenlignes med MSC's pointsystem. For det andet, søger standard 5.2.3 at få foderleverandører til at bruge den internationale fiskemels og fiskeolie Organisation's (IFFO) Ansvarlig Sourcing standard eller en tilsvarende, der måtte vise sig. De anførte standarder forventer dog ikke, at de foreløbige fodernormer vil fortsætte ud over en fem-årig tidshorisont, da de ikke er tilstrækkeligt strenge på mellemlang sigt.

FTAD erkender, at det er en udfordring at nå selv den femårige målsætning, men forventer, at disse standarder vil tilskynde flere fiskerier til at søge certificering. FTAD tilskynder dambrugerne til efter 3 år at vurdere, hvilke fremskridt foderindustrien gør i forhold til den femårige målsætning.

Standarderne støtter brugen af marint afskær og bi-produkter i det omfang, at det ikke stammer fra truede arter eller sårbare fiskerier. For arter, der er klassificerede som "sårbare," som er det laveste risiko niveau på IUCN's rød-liste, er der en undtagelse for bestande, hvor der kan dokumenteres en sund status gennem MSC-certificeret fiskeri eller en godkendelse fra IFFO Responsible Sourcing teknikker gruppe.

Auditør vejledning

Mens Fishsource scoringer i henhold til 5.3.2 skal beregnes efter Fishscore metoden, kan en anden organisation end Fishsource beregne scoren.

Kriterium 5.3 Afhængighed af vild-fangede marine ingredienser i foder³⁰

INDIKATOR	STANDARD
5.3.1 "Afhængighedsforhold" for fiskemel (FFDRm) for vokse-fisk (beregnet ved hjælp af formler i bilag III, stk 1)	≤1.5
5.3.2 Overholdelse af en af de to følgende standarder: a) "Afhængighedsforhold" for fiskeolie (FFDRo) for vokse-fisk (beregnet hjælp af formler i bilag III, stk 1) <u>eller</u> b) Maksimal EPA / DHA indhold fra marine kilder i procent af fedtsyrerne i foderet (ekskl. EPA / DHA fra slagteaffald og biprodukter)	a) ≤2.95 eller b) ≤9%

Rationale

Der er opmærksomhed på, at det begrænsede udbud af marine råvarer fra industrifiskeri skal deles på

³⁰ FFDR standarderne beregnes for fisk ≥ 30 gram.

tværs af en ekspanderende akvakultur industri og andre brugere, herunder direkte konsum. Forholdstallene i denne standard vil tilskynde erhvervet til at "strække" ressourcerne.

Forholdstallene supplerer standarderne under kriterium 5.2, hvilket vil tilskynde erhvervet til at bruge foder med marine råvarer fra certificeret fiskeri.

Kriterium 5.4 Ansvarlig oprindelsen af ikke-marine råvarer i foder

INDIKATOR	STANDARD
5.4.1 Foderproducenten har en dokumenteret ansvarlig indkøbspolitik for foderingredienser, der er i overensstemmelse med internationalt anerkendte moratorier/midlertidig suspension og lokale love ³¹	Ja
5.4.2 Procentvis andel af soja ingredienser, der er certificeret af "Komiteen for Ansvarlig Soya", eller tilsvarende ³²	100% inden for fem år efter offentliggørelsen af FTAD standarderne
5.4.3 Information fra foderleverandør om ingredienser der indeholder mere end 0,9% transgen ³³ plante materiale	Ja
5.4.4 Information fra dambruger til købere af fisk om enhver foderingrediens der har indeholdt mere end 0,9% transgent materiale	Ja

Rationale

FTAD standarderne har bl.a. til formål at fremme ansvarlig brug af dyrkede foderplanter, og, i særdeleshed, udelukke foder ingredienser, der stammer fra områder, hvor der er sket betydelige økologiske skader. Producenterne er forpligtet til at fremlægge dokumentation for, at de køber hos foderproducenter, der har en ansvarlig indkøbspolitik for foderingredienser der, som et minimum, viser, at ingen ingredienser kommer fra områder med moratorier/midlertidig forbud, såsom Amazon soja moratoriet.

En ansvarlig indkøbspolitik tilfører en højere grad af ansvarlighed for dambrugerne ved at give dem mulighed for at lægge deres foderkøb hos foderleverandører, der støtter ansvarlige tiltag (f.eks økologiske foderingredienser eller soja dyrket ved hjælp af en bestemt praksis).

Desuden understøtter disse standarder "Komiteen for ansvarlig Soya" som den p.t. bedst tilgængelige certificeringsproces for soja. Da denne ordning netop pågår, giver standarderne fem år til foderproducenter til at udvikle deres forsyningskæder.

³¹ Politikken skal specifikt omfatte, at vegetabiliske ingredienser, eller produkter fremstillet ud fra vegetabiliske ingredienser, ikke må stamme fra Amazon økosystemet, som er geografisk defineret gennem det Brasilianske Soya Moratorium.

³² Den tekniske ledelse i ASC skal godkende enhver anden certificeringsordning som ligestillet.

³³ Transgen: Indeholder gener der er blevet ændret ved indsættelse af DNA fra en ubeslægtet art. Dette indebærer, at gener fra en art indsættes i en anden art med henblik på at få denne egenskab udtrykt i afkommet.

Transgene planteingredienser finder global anvendelse i foder til akvakultur. Nogle forbrugere og forhandlere ønsker at vide, om fødevarerne i sig selv er genetisk modificerede (GMO'er), eller om køb af disse varer støtter produktionen af GMO'er som foder til animalske produkter. Ved at sikre gennemsigtighed i ethvert transgent materiale anvendt i foderet støtter standarderne kvalificerede valg for detailhandlere og forbrugere.

FTAD udelukker ikke anvendelse af animalske biprodukter i fiskefoder. Standarderne forudsætter, at foderproducenterne følger gældende regler omkring fødevarer sikkerhed, når der anvendes animalske biprodukter i foder. Forhandlere og importerende lande stilles frit til at formulere deres egne standarder i forhold til brug af animalske biprodukter i foder.

Kriterium 5.5 Energiforbrug og udslip af drivhusgasser (på dambruget)

INDIKATOR	STANDARD
5.5.1 Tilstedeværelse af registreringer og dokumentation af energiforbruget på dambruget (herunder el- og brændstof) og tiltag i forhold til en vurdering af energiforbruget på dambruget	Ja, målt i kilojoule/ton fisk/år

Rationale

Klimaændringer er måske den største miljømæssige udfordring for vores globale økosystem. Derfor har energiforbruget til fødevarerproduktionen særlig opmærksomhed. Med henblik på effektiv og ansvarlig energianvendelse kræver FTAD indikatorerne, at energiforbruget i fiskeproduktionen løbende overvåges og vurderes, og at erhvervet søger energiforbruget effektiviseret og reduceret, især det kulstof-baserede (fossile brændstoffer). FTAD forudsætter, at der i fremtiden vil blive sat grænseværdier for energiforbrug eller udslip af drivhusgasser pr. produktionsenhed.

Yderligere oplysninger til gennemgang af de foreliggende standarder

Vejledning til vurderinger er under udvikling.

Ved offentliggørelse af den endelige version af disse standarder, vil FTAD Styregruppen fremsætte en formel anmodning til ASC om at gennemgå metoder til bestemmelse af den fulde klimapåvirkning fra opdræt af bl.a. ørred. Styregruppen vurderer, at den største andel af udledningen af drivhusgasser stammer fra foderproduktion og fiskeri efter råvarer til foder.

Kriterium 5.6 Ikke-terapeutiske kemiske input

INDIKATOR	STANDARD
5.6.1 Procentdel af brændbare stoffer der opbevares i vandtætte beholdere el. lign.	100%
5.6.2 Andel af kemikalier der opbevares i tætte beholdere eller lign.	100%
5.6.3 Andel af brugte smøremidler der genbruges eller	100%

	afleveres til et affaldsselskab	
5.6.4	Andel af kemiske beholdere der genbruges eller afleveres til et affaldsselskab	100%
5.6.5	Andel af ikke-farligt, ikke-genanvendeligt affald der afleveres til et affaldsselskab eller losseplads ³⁴	100%
5.6.6	Påvisning af at dambrugeren er bekendt med genvindingsanlæg, der må benyttes af dambruget og demonstration af en forpligtelse til at bruge disse faciliteter	Ja

Rationale

Opbevaring, håndtering og bortskaffelse af farlige stoffer skal ske ansvarligt af hensyn til miljøet og menneskers sundhed som afspejlet i de fastsatte standarder.

Auditør vejledning

5.6.1: Beholdere skal være vandtætte, med en kapacitet på 110 procent af volumen af de lagrede brændbare stoffer, og der må ikke være nogen afløb (regnvand skal pumpes eller fjernes på anden vis).

5.6.2: Tørre kemikalier skal beskyttes mod fugt inde i bygninger. Alle beholdere med væskeformige kemikalier skal være hermetisk lukkede. Adgangen til alle kemikalier bør begrænses til autoriseret personale.

5.6.3 til 5.6.5: FTAD anerkender, at dambrug kan være placeret i fjerntliggende områder, hvor akkrediteret affaldshåndtering ikke nødvendigvis er tilgængelig. I disse tilfælde tilstræbes den mest ansvarlige form for bortskaffelse under forudsætning af, at der ikke sker forurening af omkringliggende overfladevand og grundvand.

5.6.6: Genanvendeligt affald skal identificeres og opbevares separat på dambruget indtil evt. returnering til leverandør. Når genanvendeligt affald sælges til en lokal opkøber, skal "endestationen" for produktet kunne angives.

³⁴ I tilfælde af, at der ikke findes en offentlig losseplads i området, har dambrugere lov til at nedgrave ikke-farligt affald på dambruget, forudsat at alle forholdsregler er truffet til at forhindre kontaminering af området eller grundvandet. Ikke-nedbrydeligt affald må ikke brændes på dambruget på grund af mulig udslip af giftige gasser.

PRINCIP 6: SOCIAL ANSVARLIGHED

Effekt: Dette princip vedrører vigtige arbejdsmarkedsspørgsmål skitseret af ILO, herunder foreningsfrihed, ret til kollektive forhandlinger, frihed fra diskrimination, rimelige lønninger og arbejdstider, sikre arbejdsvilkår mm. Den behandler også et dambrugs samspil med lokalsamfundet, herunder indvirkningen på levevis, kulturinstitutioner og adgang til naturressourcer.

BEMÆRK: Et dambrug behøver ikke at vedtage FTAD arbejdsstandarder, hvis dambruget kan påvise overensstemmelse med SA 8000 (et international social ansvarligheds arbejds certificerings program) eller en tilsvarende arbejdskraft certificeringsordning, der er akkrediteret af ISEAL.

Kriterium 6.1 Børnearbejde

INDIKATOR	STANDARD
6.1.1 Antal tilfælde af børnearbejde ^{35 36}	Ingen

Rationale og Auditing guidance (uddybning se engelsk version)

- Minimum alder på fastansatte er 15 år.
- Børn under 15 år må kun deltage i let arbejde, der ikke varer mere end to timer pr. dag.
- For ungarbejdere i alderen 15-18 år må arbejdet ikke være i strid med skolegang og den kombinerede daglige transport tid. Skoletid og arbejdstid må ikke overstige 10 timer. Farligt arbejde må ikke udføres af unge under 18 år.

Kriterium 6.2 Tvangsarbejde

INDIKATOR	STANDARD
6.2.1 Antal tilfælde af tvangsarbejde ^{37 38}	Ingen

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

³⁵ Barn: Enhver person under 15 år. Dog vil en højere minimumsalder være gældende i områder, hvor lovgivningen har fastsat en højere alder for arbejde eller skolepligt.

³⁶ Børnearbejde: Arbejde udført af et barn, der er yngre end alderen defineret for et barn.

³⁷ Tvangsarbejde: Enhver form for arbejde eller tjenesteydelse, der kræves af en person under trussel om straf, og som personen ikke frivilligt har tilbudt eller, som er krævet som tilbagebetaling for gæld. "Straf" kan omfatte økonomiske sanktioner, fysisk straf eller tab af rettigheder eller privilegier eller begrænset bevægelsesfrihed (f. eks. tilbageholdelse af identitetspapirer).

³⁸ Bundet arbejde: Når en arbejdsgiver eller kreditor tvinger en person til at arbejde for at tilbagebetale en økonomisk gæld.

Kriterium 6.3 Diskrimination³⁹ i arbejdsmiljøet

INDIKATOR	STANDARD
6.3.1 Tilstedeværelse af proaktiv antidiskriminations praksis ⁴⁰	Ja
6.3.2 Antallet af tilfælde af diskrimination	Ingen

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Forskelsbehandling af medarbejdere baseret på visse karakteristika (f.eks. køn eller race) er en krænkelse af arbejdernes menneskerettigheder. Derudover kan udbredt diskrimination i arbejdsmiljøet negativt påvirke den samlede fattigdom og den økonomiske udvikling.

Kriterium 6.4 Arbejdsmiljø, sundhed og sikkerhed

INDIKATOR	STANDARD
6.4.1 Andel af arbejdere uddannet i sundheds- og sikkerheds praksisser, procedurer og politikker	100%
6.4.2 Bevis for, at sundheds- og sikkerheds-relaterede ulykker registreres samt, at korrigerende foranstaltninger iværksættes	Ja
6.4.3 Bevis for virksomhedens ulykkesforsikring der dækker personalets omkostninger som følge af en job-relateret ulykke eller skade, der ikke er dækket i henhold til national lovgivning	Ja
6.4.4 Personalets anvendelse og adgang til beskyttelses hjælpemidler	Ja
6.4.5 Dokumentation for en sundheds- og sikkerheds vurdering af faciliteter og processer på dambruget	Ja

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Kriterium 6.5 Løn

INDIKATOR	STANDARD
-----------	----------

³⁹ Diskrimination: Enhver forskelsbehandling, udelukkelse eller præference, som ophæver eller forhindrer lige adgang til muligheder og behandling. Ikke al forskelsbehandling, udelukkelse eller præference betragtes som diskrimination. F. eks. er en ydelsesbaseret lønforhøjelse eller bonus i sig selv ikke diskriminering. Positiv diskriminering til fordel for visse mindretalsgrupper kan være lovligt i nogle lande.

⁴⁰ Arbejdsgivere skal have beskrevet en antidiskrimineringspolitik, der fastslår, at virksomheden ikke går ind for diskriminering i forbindelse med ethvert anliggende i et ansættelsesforhold (race, religion, nationalitet, køn, seksuel orientering, organisationsforhold, politisk tilhørsforhold, mm.).

6.5.1	Procentdel af medarbejdere der får mindstelønninger. ⁴¹	100%
6.5.2	Bevis for gennemsigtighed i lønfastsættelse.	Ja

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Kriterium 6.6 Adgang til foreningsfrihed og retten til kollektiv forhandling⁴²

INDIKATOR	STANDARD	
6.6.1	Forekomst af medarbejdere der er nægtet frihed til at være med i en fagforening, til at forhandle løn og arbejdsvilkår kollektivt eller nægtes adgang til at blive repræsenteret af en selvvalgt arbejdstager organisation.	0

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Kriterium 6.7 Disciplinær praksis

INDIKATOR	STANDARD	
6.7.1	Forekomst af krænkende disciplinære tiltag	Ingen
6.7.2	Forekomst af ikke-krænkende disciplinære tiltag, hvis formål er at forbedre medarbejdernes præstationer ⁴³	Ja

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Kriterium 6.8 Overarbejde og arbejdstid

INDIKATOR	STANDARD	
6.8.1	Krænkelse eller misbrug af arbejdstid ⁴⁴ og overarbejde ⁴⁵ i forhold til gældende love og aftaler	Ingen

⁴¹ Mindste løn: Gør det muligt at forsørge en gennemsnitsfamilie over fattigdomsgrænsen baseret på lokale priser nær arbejdspladesen. De basale behov omfatter omkostninger til f. eks. mad, rent vand, tøj, bo-sted, transport og uddannelse, samt lovmæssige sociale goder som f. eks. læge- og sygehusbehandling m.v., sundhedsforsikring, arbejdsløshedsforsikring og pensioner.

⁴² Kollektiv forhandling: En frivillig forhandling mellem arbejdsgiver og organisationer med henblik på indgåelse af skriftlige aftaler om løn og arbejdsforhold.

⁴³ Såfremt disciplinær handling er påkrævet, skal der iværksættes mundtlige og skriftlige advarsler med henblik på at give medarbejderen en chance for forbedring inden der evt. skrives til afskedigelse.

⁴⁴ Arbejdstimer (dvs. Normal arbejdsuge) kan være fastsat ved lov, men må ikke normalt overstige 48 timer. Årstidsvariationer kan forekomme, men der skal være mindst 1 fridag for hver 7-dages periode.

Rationale og Auditør vejledning (uddybning se engelsk version)

Kriterium 6.9 Samspil med det omgivende samfund

INDIKATOR	STANDARD
6.9.1 For nye dambrug, dokumentation for inddragelse og høring af det omkringliggende samfund i forhold til potentielle sociale konsekvenser fra dambruget ⁴⁵	Ja
6.9.2 Dokumentation for regelmæssig kommunikation med og inddragelse af det omgivende samfund	Ja
6.9.3 Tilstedeværelse af en operationel klage- og konfliktløsnings procedure til at tage vare på bekymringer fra det omgivende samfund	Ja

Rationale

Standarderne er underlagt ISEAL "Code of Good Practice for Assessing the Impacts of Social and Environmental Standards Systems".

Standarderne har til formål at sikre, at nye dambrug inddrager det omgivende samfund i en diskussion af potentielle sociale virkninger af dambruget. Desuden skal alle dambrug demonstrere regelmæssig kommunikation med det omgivende samfund og en gennemsigtig proces for behandling af klager. Der kræves åben kommunikation og gennemsigtighed, om end disse mekanismer vil variere afhængigt af omfanget af ørredrift og omfanget af samfundets interesse i dambrugets aktiviteter, .

Auditør vejledning

For 6.9.2 skal firmaer dokumentere regelmæssig kommunikation, inddragelse og høring via mødereferater, korrespondance, offentlige opslag, meddelelser og anden dokumentation. Inddragelsen skal være målrettet og udført i forhold til at forstå det omkringliggende samfunds interesse og eventuelle bekymringer, hvor det er relevant. Kommunikation og engagement kan være gennem lokale organisationer og repræsentanter.

For 6.9.3 bør klagepolitik klart skitsere en procedure for modtagelse, behandling og løsning af klager fra lokale interessenter. En klage bør ikke altid løses på den måde, der foretrækkes af klageren; men retningslinierne for at anerkende en klage og foretage korrigerende handlinger i henhold til virksomhedens politikker skal være gennemsigtig, nøje fulgt og dokumenteret. Klageproceduren skal

⁴⁵ Al overtid skal honoreres og må ikke overstige 12 timer pr. uge. Dog er yderligere overtid tilladt i ekstraordinære tilfælde (f. eks. nødstilfælde). I sådanne ekstraordinære tilfælde skal arbejderne honoreres både kontant og ydes tilsvarende antal timers frihed. Overtid skal være frivillig, undtagen i tilfælde, hvor det er lovfæstet og, hvor der er kollektivt overenskomst om at tillade tvungen overtid for at imødekomme korttids behov i driften.

⁴⁶ Dokumentation kan være referat fra møder og optegnelser fra kommunikation med interessenter. Sociale konsekvenser som kunne være til diskussion kunne være økonomiske effekter, adgang og brug af naturen, sundhed og sikkerhed, ændringer i fysisk infrastruktur og kulturelle forhold med særligt fokus på konsekvenser for lokalbefolkningen.

sikre, at alle klager registreres og arkiveres, ligesom korrigerende handlinger, hvis det er relevant, udføres og dokumenteres. Når en klage registreres, skal der laves en handlingsplan med milepæle og udvikling, der skal stilles til rådighed for klageren. Der skal være mulighed for en "appel", såfremt de berørte parter føler, at de ikke er blevet hørt i tilstrækkelig grad.

SEKTION 7: STANDARDER FOR ÆG- OG YNGELLEVERANDØRER

Et dambrug, der ønsker at blive certificeret, skal have dokumentation fra alle dambrugets æg- og yngelleverandører på, at de overholder følgende standarder. Kravene er generelt en delmængde af standarderne i princip 1 til 6, med fokus på de virkninger, der er mest relevante for denne fase af produktionen.

INDIKATOR	STANDARD
7.1 Tilstedeværelse af dokumenter udstedt af relevante myndigheder der beviser overensstemmelse med lokale og nationale myndigheder mht. land- og vandforbrug, spildevandsregler og brug af medicin og hjælpestoffer.	Ja
7.2 Ny introduktion af eksotiske arter fra datoen for offentliggørelsen af FTAD standarderne, medmindre klækkeri- og yngelproduktionen foregår i et lukket produktionssystem ⁴⁷	Ingen
7.3 Tilladelse til placering i National Protected Areas ⁴⁸	Ingen ^{49,50}
7.4 Vurdering af anlæggets påvirkning af tilstedeværende arter opført på the International Union for Conservation of Nature (IUCN) "Rød liste over truede arter" som sårbar, næsten truet, truede eller stærkt truede; en evaluering af dambrugets virkning på evt. forekommende arter og klart definerede afhjælpningsforanstaltninger for at mindske eventuelle negative virkninger på eksistensen af sådanne	Ja

⁴⁷ Et lukket produktions system er defineret som en facilitet med recirkuleret vand, hvor anlæggets vand er fysisk adskilt fra vandløb for at sikre mod udslip af opdrættede fisk eller biologisk materiale, som evt. måtte overleve og efterfølgende reproducere.

⁴⁸ Et beskyttet område er "Et klart defineret geografisk område, anerkendt, dedikeret og forvaltet efter love og bestemmelser, med henblik på varig naturbeskyttelse med tilknyttede økosystemer og kulturværdier." Kilde: Dudley, N. (Editor) (2008), Guidelines for Applying Protected Area Management Categories, Gland, Switzerland: IUCN. x + 86pp.

⁴⁹ En undtagelse gøres for beskyttede områder som er klassificeret af IUCN, eller International Union for Conservation of Nature, som Kategori V eller VI. Disse områder er bevaret på grund af deres landskabelige værdi, eller arealerne omfatter forvaltning af bæredygtige ressourcer. Detaljer kan findes her: http://www.iucn.org/about/work/programmes/pa/pa_products/wcpa_categories/.

⁵⁰ En undtagelse gøres også for dambrug i beskyttede områder, hvor udpegningen af området skete efter, at dambruget var placeret på stedet. I disse tilfælde skal dambrugeren dokumentere, at dambruget drives i overensstemmelse med målsætningerne for det nye beskyttede område, og at dambruget opfylder alle stillede betingelser som følge af udpegningen.

	arter	
7.5	Bevis for at æg- og yngel producenten skal have en tilsvarende eller bedre sundhedstilstand end "grow out" - anlægget, samt at anlægget følger alle nationale og lokale regler om sygdomsbehandling.	Ja
7.6	Bevis for videregivelse af oplysninger til "grow-out" dambruget om alle behandlinger med kemikalier og medicin på æg og yngel, inkl. årsag til anvendelse og anvendte mængder.	Ja
7.7	Anvendelse af medicin og hjælpestoffer der er forbudt i forhold til europæisk lov (EU).	Ikke tilladt
7.8	Tilstedeværelse af en "fiskesundheds driftsplan" der er gennemført efter aftale med anlæggets dyrlæge.	Ja
7.9	Dokumentation for politikker og procedurer på virksomheds niveau der viser virksomhedens overholdelse af hver af de 8 centrale arbejdsmarkedsstandarder beskrevet i princip 6.1- 6.8	Ja
7.10	Bevis for regelmæssig kommunikation, inddragelse og samråd med det omgivende samfund	Ja

Rationale

Produktion af ørred æg og yngel kan medføre de samme potentielle miljømæssige og sociale påvirkninger som "grow-out" dambrug. Ovenstående 10 standarder fokuserer på en prioriteret påvirkning af denne del af produktionen. Standarderne omfatter sikkerhed, overholdelse af lokale bestemmelser, indførelse af eksotiske arter, sundhed, behandlinger, respekt for ILO arbejdsnormer og det at være en ansvarlig nabo.

Produktionsdambruget, der ønsker at blive certificeret, bliver nødt til at samarbejde med æg- og yngelproducenter med henblik på at kunne indsamle den nødvendige dokumentation der viser, at standarderne overholdes. Auditoren vil ikke besøge æg- og yngelproducenterne. I denne standard er yngel defineret som ørreder, der vejer mindre end 10 g.

Auditør vejledning

- 7.1— Dokumentation kan omfatte: Kopi af driftstilladelse, tilladelse til vandindvinding, demonstration af overensstemmelse med spildevandregler og behandlingsprocedurer.
- 7.2— Dokumentation kan omfatte: Bevis for udbredt opdræt af arten i området forud for offentliggørelsen af FTAD standarderne, en analyse der viser, at arten blev indført eller allerede var etableret i vandområdet forud for offentliggørelsen af FTAD standarderne eller demonstration af at anlægget ikke har udledning til et naturligt vandområde.
- 7.3— Dokumentation kan omfatte: Kort over klækkeriets placering og nærliggende beskyttede arealer.
- 7.4— Dokumentation kan omfatte: En VVM-undersøgelse, eller en mindre formel undersøgelse, der anvender IUCN metoder til at bestemme levesteder for sårbare, nær truede, truede eller stærkt truede arter.
- 7.5— Dokumentation kan omfatte: Dokumentation af anlæggets sundhedsstatus.
- 7.6— Dokumentation kan omfatte: Detaljeret behandlings logbog eller tilsvarende.
- 7.7— Dokumentation kan omfatte: Detaljeret behandlings logbog eller tilsvarende der kan sammenlignes med EU forbuds liste.
- 7.8— Dokumentation kan omfatte: Fiske sundheds driftsplan med dyrlægens underskrift.
- 7.9— Dokumentation kan omfatte: Virksomhedens politikker der dækker de otte områder:
 - Ingen børnearbejde
 - Ingen tvangsarbejde
 - Ingen discrimination
 - Arbejdsmiljø og sundhed
 - Fair aflønning
 - Frihed til fagforening mm
 - Ingen disiplinære straffe
 - Fair kompensation for overarbejde og fair antal arbejdstimer
- 7.10—Dokumentation kan omfatte: Mødereferater eller samråd med de lokale samfund.

Appendix I: Nødvendig information for at leve op til FTAD standarderne

For at kunne leve op til FTAD standarderne skal et dambrug have en række dokumenter tilgængelige indenfor bl.a. miljø, arbejdsmiljø og sociale forhold. Nedenfor er en liste over den nødvendige dokumentation. I nogle tilfælde vil vurderingen omfatte specifikke anbefalinger til afhjælpende foranstaltninger samt en tidsplan for gennemførelse af de afhjælpende foranstaltninger.

Ved en væsentlig udvidelse, som forstås ved mere end 30 % udvidelse af det fysiske areal, skal der indhentes nye tilladelser og data.

En dambruger kan selv indsamle hovedparten af de krævede oplysninger, men det anbefales at samarbejde med de lokale myndigheder, dambrugets konsulent eller organisation.

Principe 2

Flg. dokumentation skal være tilgængelig:

- En analyse af habitat-arter og habitater på dambruget og på de omkringliggende arealer med specifikt fokus på dambrugets indvirkning på:
 - o Beskyttede arealer
 - o Eksisterende arter opført på IUCN rødliste over truede arter som er sårbar, næsten truet, truede eller stærkt truede og deres relevante levesteder
 - o Vådområder
- Foranstaltninger til restaurering af funktionelle vådområder i overensstemmelse med kravene i standard 2.1.2, hvis vådområder er ændret ved dambrugets indløb og udløb (infrastruktur)
- For nye dambrug (bygget efter offentliggørelsen af disse standarder) der ikke har mindst en 15-meter buffer zone til vandløbet, en tredjeparts videnskabelig analyse der viser, at dambrugets fysiske strukturer ikke hæmmer dyrs levesteder og spredningskorridorer og ikke medfører en erosions risiko.
- Om nødvendigt en analyse af, hvordan evt. bekæmpelse af rovdyr (fiskehejre) ikke vil indvirke negativt på de vilde bestande og økosystemer, samt specifikke grænser for sådanne handlinger.

Principe 3

For sødambrug henvises til Appendix II-E. For land-baserede dambrug og krav til faunaprøver henvises til Appendix II-C.

Appendix II: Metode til Princip 3 - Vandressourcer

Appendix II-A: Metode—total fosfor udledt pr ton produktion

Denne standard omhandler, hvor meget fosfor (P) der udledes fra dambruget pr. tons produceret fisk. Standarden er sat til 5 kg / ton for de første tre år efter offentliggørelsen af FTAD standarderne, herefter falder kravet til 4 kg / ton. Udledningen skal beregnes ved hjælp af en "massebalance" tilgang, som beregner udledningen fra fosfor i foderet fratrukket fosfor i fiskebiomasse. Det er muligt at fratække fosfor, der fysisk bliver fjernet i slam (dokumenteret fjernelse af slam med prøver af P indhold).

For at beregne den mængde P, der frigives til miljøet, må man beregne den mængde P, der anvendes til at producere en enhed af fisk, og trække den mængde P fra, der optages af fisken, og fratække den mængde P, der fjernes i slammet. Formlen for en periode på max. 12 måneder er:

$$P \text{ frigivet til recipient pr. enhed produceret ørred} = (P \text{ ind} - P \text{ ud}) / \text{produceret biomasse}$$

hvor:

$$P \text{ ind} = \text{Total P i foder}$$

$$P \text{ ud} = (\text{Total P in produceret biomasse}) + (\text{Total P i fjernet slam})$$

Definitioner i basis formlen:

1. Total P i foder
 - a. $\sum(\text{Total mængde af foder type (produkt) ganget med indhold af fosfor})_{1.....x}$, hvor 1.....X repræsenterer de forskellige typer foder anvendt.
 - i. Fosforindholdet i fodertypen kan bestemmes enten ved kemiske analyser af fodertypen eller baseret på deklARATIONER fra foderproducenterne
2. Produceret Biomasse
 - a. Biomasse af produceret fisk i den specifikke periode beregnes således: (biomasse "høstet" + biomasse af døde + resterende stående biomasse) - biomasse ved starten af perioden
3. P indholdet i den producerede biomasse
 - a. P indhold i produceret biomasse = (Biomasse produceret) * (% af P i fisk)
 - i. For beregning af denne standard skal følgende fosfor procenter anvendes for høstede fisk eller for døde fisk:
 1. Mindre end 1 kg: 0,43%
 2. Mere end 1 kg: 0,4%
4. Total P i fjernet slam
 - a. P indhold i fjernet slam = (slam fjernet) * (% af P i slam)
 - i. Fosfor i fjernet slam skal opgøres på baggrund af repræsentative analyser i forhold til det slam, der er fjernet fra dambruget.
 - ii. Dambruget skal kunne demonstrere, at slammet er fysisk fjernet fra dambruget og, at slammet blev bortskaffet i henhold til principperne i standard 3.2.4.

Appendix II-B: Metode for prøveudtagning af vandkvalitet og datafremstilling for land-dambrug

Standard 3.2.2 kræver for dambrug (gennemstrømningsanlæg og recirkulering) at, der måles opløst ilt i udløb. Standard 3.2.5 kræver, at resultater fra de vandprøver, der skal tages i forbindelse med egenkontrollen (krav fra miljøgodkendelse), er tilgængelige for ASC. I særdeleshed kræver standarden, at data fra enhver prøve af fosfor, kvælstof, TSS og BI_5 er tilgængelig. Disse data vil bidrage til at vurdere det enkelte dambrugs "effektivitet" over tid og vil blive brugt i forbindelse med en kommende revision af standarderne.

Iltmætning skal måles mindst hver måned tidligt om morgenen og sent på eftermiddagen. Såfremt en enkelt prøve er under 60 procent, skal iltmætningen herefter måles dagligt kontinuerligt og elektronisk i mindst en uge, hvor der demonstreres, at iltmætningen er på mindst 60 procent på alle tidspunkter i mindst en uge.

Dambrug skal bruge følgende tabel til at indsende resultaterne af spildevandsovervågningen til ASC. Angiv hver analyse særskilt i de 12 foregående måneder.

Dato	Analyse (TP, TN, BI_5 , TSS, etc.)	Placering (Udløb, indløb mm.)	Metode (enkelt prøve, 24 timers prøve mm.)	Prøve udtaget af laboratorium? (Ja/Nej)	Analyse udført af laboratorium? (Ja/Nej)	Resultat (inkl. enhed)

Appendix II-C: Stikprøvemetode for vandløbsfauna(DVFI)

For at overholde standard 3.2.3 skal der foretages en stikprøvekontrol af de bentiske makro invertebrater (DVFI) nedstrøms og opstrøms dambruget. Standarden kræver, at nedstrøms bentisk status skal være ens eller bedre end opstrøms bentisk status. For at demonstrere dette skal undersøgelsen vise, at prøven fra målestationen nedstrøms dambruget har samme eller bedre status end prøven for målestationen opstrøms dambruget.

I Danmark anvendes DVFI-systemet (Dansk Vandløbs Fauna Index). Årlige faunaprøver op- og nedstrøms dambrug er et krav i lovgivningen og foretages ved samtlige ferskvandsdambrug.

Appendix II-D: Slam BMP (Best Management Practice)

Metoder til at fjerne affaldsstoffer fra fiskeproduktion (ekskremitter og foderspild) varierer fra simple bundfældningsanlæg til avancerede tekniske løsninger. Ansvarlig management med affaldsprodukter (slam, flydende gylle mm.) fra damme og rensningsenheder er et afgørende element i ansvarlig dambrugsledelse. FTAD erkender, at BMP for andre principper, såsom korrekt fodersammensætning, god foder håndtering mm. også påvirker renseforanstaltningerne, men dette afsnit beskæftiger sig alene med god praksis for oprensning, opbevaring og bortskaffelse af slam, fiskegødning mm.

Alle land-baserede dambrug skal foretage følgende i forhold til håndtering af slam, gylle, fiskegødning mm.:

1. Der skal forefindes et oversigtskort (flow diagram) der viser flow af vand og affald (slamvand, rejkt vand mm.), samt vandbehandlingsenheder (biofiltre, slamkegler, bundfældningsanlæg mm), slamdepot samt anvendelses muligheder for slammet/affaldet. Oversigtskortet skal vise, at dambrugeren behandler renseforanstaltninger, slamudtagning og slamdeponering mm. ansvarligt. (Auditør vejledning vil vurdere, om flowdiagrammet indikere ansvarlig slam- og affaldshåndtering. Systemet skal designes, så der er mulighed for enkle rengøringsrutiner af rør, damme, bundfældningsenheder, kanaler mm.).
2. Dambruget skal have en management plan for slam håndtering inkl. en detaljeret oprensningsplan og vedligeholdelsesplan for renseforanstaltningerne. Planen skal ligeledes identificere og angive løsninger på specifikke risici såsom strømsvigt, ild og oversvømmelse/tørke. Dambruget kan blive vurderet i forhold til vedligeholdelsesrutiner.
3. Dambruget skal føre en detaljeret driftsjournal over rensning og slamhåndtering inkl. angivelse af, hvortil slammet afhændes og, hvilke mængder der fjernes fra slamdepotet.
4. Slam, biologiske stoffer mm. opsamlet i slambassinet må ikke udledes til recipient eller andre naturområder.

Appendix II-E: Assimilative capacity assessment—cage systems (se engelsk version)

Appendix II-F: Classification of cage sites (se engelsk version)

Appendix II-G: Receiving water monitoring for cage-based systems (se engelsk version)

Appendix II-H: Trophic status classification and determining baseline trophic status (se engelsk version)

Appendix III: Foder ressource beregninger og metoder

1. Beregning af "afhængighedsforhold" for industrifisk

"Afhængighedsforholdet" for industrifisk (FFDR) angiver mængden af vilde fisk, der anvendes i foderet i forhold til mængde produceret opdrætsfisk. Denne beregningsmetode kan anvendes for fiskemel eller fiskeolie, men også for enhver anden betydende vild-fiske-komponent. I tilfældet for ørred vil det p.t. normalt være fiskeolie, som vil være den afgørende faktor for FFDR. "Afhængighedsforholdene" beregnes efter nedenstående formler for hvert enkelt dambrug. I denne standard er det det højeste tal (dvs. højst afhængighed), der skal anvendes.

BEMÆRK: Disse standarder gælder kun for fisk, der vejer mindst 30 gram.

$$FFDR_m = \frac{(\% \text{ fiskemel i foder fra industrifisk}) \times (FK)}{22,2}$$

$$FFDR_o = \frac{(\% \text{ fiskeolie i foder fra industrifisk}) \times (FK)}{5.0}$$

Bemærkninger:

1. Foderkvotienten (FK) angiver forholdet mellem mængden af udfodret foder i forhold til den producerede mængde af fisk.
2. Den procentvise andel af fiskemel og fiskeolie omfatter ikke afskær/biprodukter⁵¹. Kun fiskemel og

⁵¹ Afskær defineres som biprodukter fra proces-industrien eller konsumfisk kasseret som egnet til menneskeføde.

fiskeolie fremstillet af industrifisk skal indgå i beregningen af FFDR. Fiskemel og fiskeolie fremstillet ud fra afskær m.m. holdes udenfor beregningen, fordi FFDR skal angive den direkte afhængighed af industrifiskeriet.

3. Mængden af fiskemel i foderet er beregnet tilbage til levende fiskevægt ud fra en antaget gennemsnitlig udbytteprocent på 22,2. Anvendes en anden udbytteprocent skal der foreligge dokumentation herfor.

4. Mængden af fiskeolie i foderet er beregnet tilbage til levende fiskevægt ud fra en antaget gennemsnitlig udbytteprocent på 5.

2. Beregning af EPA og DHA i foder

Med henblik på at dokumentere opfyldelse af standarden i forhold til maks. mængde EPA og DHA i foderet stammende fra industrifiskeri skal der laves beregninger efter følgende formel:

Gram EPA og DHA i foder = (gram fiskeolie pr kg foder) * (% EPA og DHA i fiskeolie) / 100
hvor:

1. Såfremt fiskeolie indholdet varierer i forskellige fodertyper anvendt i produktionsforløbet kan der anvendes et vægtet gennemsnit. Det angivne gram fiskeolie stammer fra industrifiskeri
2. Indholdet af EPA og DHA i fiskeolien skal beregnes ved hjælp disse gennemsnitlige tal:
 - a. Fiskeolie stammende fra Peru og Chile samt Gulf of Mexico: 30 procent EPA og DHA i fiskeolie (også kendt som Gruppe A)
 - b. Fiskeolie stammende fra Nordatlanten (Danmark, Norge, Island og Storbritannien): 20 procent EPA og DHA i fiskeolie (også kendt som Gruppe B)
 - c. Såfremt fiskeolie stammer fra andre områder end de ovenfor nævnte, skal de klassificeres som hørende til gruppe A, hvis analyser af EPA og DHA er over 25 procent, og i Gruppe B, hvis analyser af EPA og DHA er under 25 procent

Analyser af EPA og DHA angiver den procentvise andel, som EPA og DHA udgør af fedtsyreme i olien. I beregningen ovenfor er det forenklet antaget, at 100 procent af olien består af fedtsyrer. EPA og DHA med oprindelse fra fiskeolie fra biprodukter/afskær indgår ikke i beregningen ovenfor. Foderproducenten kan dokumentere mængden af fiskeolie fra afskær m.v. ved at anvende en procentdel fiskeolie fra afskær baseret på forhandler oplysninger fra årlig opgørelser.

Fiskemel og fiskeolie fremstillet af afskær kan friholdes fra beregningerne så længe det ikke stammer fra arter, der er klassificeret som kritisk truede, truede eller sårbare i henhold til IUCN's rød-liste over truede arter.

Appendix IV: Foranstaltninger til at forhindre udslip

Dambrug skal gennemføre nedenstående foranstaltninger for at forhindre udslip.

- a. Effektive gitre eller anden barrierer med passende maskestørrelser i forhold til de mindste tilstedeværende ørreder på anlægget

- b. Optegnelser i f.eks. driftsjournal af alle fiskeflytninger på dambruget, antal fisk på dambruget, kendte udslip og uforklarligt tab af fisk.